

Ta'lim jarayoniga bu mexanizmlarni tatbiq etish kadrlar tayyorlashga yo'naltirilgan umumiy jarayon mazmunining sifat jihatidan o'zgarishini ta'minlaydi. Yangi pedagogik texnologiya nazariyasi g'ovalaridan foydalanish asosida tashkil etilgan tadbirkorlikka yo'naltirilgan o'quv jarayoni barkamol shaxs va malakali mutaxassisni tarbiyalash borasidagi ijtimoiv buyurtmaning bajarilish holatining sifat ko'rsatkichiga ega bo'lishiga turtki bo'ladi. Ijtimoiy-iqtisodiy ishlab chiqarish jarayonidagi barkamol shaxs va malakali mutaxassislar faoliyatlarining rivojlanishi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot tezlashuviga olib keladi.

Ingliz tili darslarida o'quvchilar tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishning quyidagi pedagogik shart-sharoitlarini keltirishimiz mumkin:

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish tizimi pedagog va o'quvchi muloqotini yaxshilashda ijodiy natijaga erishish uchun qulay hamda keng imkoniyatlarga ega.

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish ta'limda ko'rgazmali, amaliy tushuntirish hamda reproduktiv usullarini qo'llashning yangi sifatli darajaga ko'tarilishini ta'minlaydi.

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish mexanizmlaridan foydalanish ta'lim shakli, o'quvchilarning bilim doirasini kengaytirishga xizmat qiladi, diqqatni iamlaydi, shaxsning ijodkorlik, tadbirkorlik, ishbilarmonlik imkoniyatlarini oshiradi.

Pedagog maslahati bilan o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish orqali o'quvchilarni umumta'lim fanlarini samarali o'zlashtirishlariga imkon yaratiladi.

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi ko'rgazmalilikni oshiradi. o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantiradi.

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish mexanizmlaridan foydalanish o'quvchilarning ishbilarmonlik, uddaburonlik bilan axborotlar izlash, topish, tanlash va olingan ma'lumotni jamlash kabi mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish mexanizmlaridan foydalanish o'quvchini o'z bilimi va imkoniyatlarini obyektiv baholashga imkon beradi.

Ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish o'quvchilarning biznesga qiziqishlarini va ta'lim sifatining oshishiga olib keladi.

Shunday qilib, ingliz tili mashg'ulotlarda va darsdan tashqari vaqtlarda o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish mexanizmlaridan foydalanish shaxsiy ijodkorlikni rivojlantirish, psixologik-pedagogik bilimlar asosida o'quv-tarbiya faoliyatini to'g'ri tashkillashtirishga imkon varatadi.

Bundan tashqari ingliz tili darslarida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish o'quvchilarning idrok qilish faoliyatlarini rivojlantiradi va o'quv jarayonini faolashtiradi, bilim va ko'nikmalarni mustahkamlaydi, darsdan tashqari vaqtlarda o'quvchilarni faol ijodiy, varaturvchanlik, ishbilarmonlik faoliyatiga yo'naltirishga sabab bo'ladi.

Adabiyotlar

1. Tolipov O'.Q., Inoyatova M.Ye. Pedagog shaxsini tarkib toptirishning didaktik modellari. / Pedagogika. –T.: 2014. №3. 10-b.
2. Сластенин В.А., Исаев И.Ф., Мищенко А.И., Шиянов Е.Н. Педагогика: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений. -М.: Школа-Пресс, -С.298-301. 1997.
3. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания. СПб.: Питер: 2001. –С. 272. (Серия “Мастера психологии”).
4. Вишнякова Н.Ф. “Креативная психопедагогика”. Психология творческого обучения, Изд. НИОРБ “Поли Биг”, -Минск: 1995, -С. 129.
5. Сластенин В.А. Профессионализм учителя как явление педагогической культуры. Педагогическое образование и наука. 2004. №5.
6. Masharipova Sh.M. “Ta'lim texnologiyalari jurnali”. №3, 2014. 2-b.
7. Rajabov R.K., Sultonov H.E. Tasviriy san'at fanini o'qitish metodikasi. O'quv qo'llanma, 123-b. –Toshkent: 2008.
8. Ahmadaliev A.M., prof. Oosimov A.H. “Innovatsion faoliyat va ilg'or pedagogik texnologiyalar”. O'quv qo'llanma. –T.: 2006.

REZYUME. Maqolada ijtimoiy-iqtisodiy ishlab chiqarish jarayonidagi barkamol shaxs va malakali mutaxassislar faoliyatlarining rivojlanishida ingliz tili darslarida o'quvchilar tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari haqida fikr va mulohazalar bayon etilgan.

РЕЗЮМЕ. В статье описаны педагогические условия развития предпринимательских способностей учащихся на занятиях по английскому языку в условиях развития деятельности компетентных лиц и квалифицированных специалистов в процессе общественно-экономического производства.

SUMMARY. The article describes the pedagogical conditions for the development of entrepreneurial skills of students in the English language classes in the development of the activities of competent individuals and qualified specialists in the process of socio-economic production.

MUSIQA MASHG'ULOTLARIDA CHOLG'U ASARLARINI O'RGATISH ORQALI O'QUVCHILARDA MUSIQIY-ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISHNING TASHKILIY-PEDAGOGIK MEXANIZMLARI

B.X.Madrimov – *pedagogika fanlari nomzodi, professor*

Buxoro davlat universiteti

D.S.Samatova – *assistent o'qituvchi*

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti

Sh.N.Omanqulova – *pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori*

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: musiqa mashg'ulotlari, to'garaklar, xalq musiqa merosi, cholg'u asarlari, o'quvchilar, musiqiy-estetik did, ustoz-shogird, kompozitor, qashqar rubobi, kuy-qo'shiqlar, maqom, mumtoz musiqa, pedagogik mexanizmlar.

Ключевые слова: уроки музыки, кружки, народное музыкальное наследие, музыкальные инструменты, учащиеся, музыкально-эстетический вкус, учитель-ученик, композитор, Кашгарский Рубоб, песни, статус, маком, классическая музыка, педагогические механизмы.

Key words: music lessons, circles, folk musical heritage, musical instruments, students, musical and aesthetic taste, teacher-student, composer, Kashgar Rubob, songs, maqom, classical music, pedagogical mechanisms.

Bugungi kunda mamlakatimizda ta'lim sohasida qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa umumta'lim maktablarida darslardan tashqari mashg'ulotlarning olib borilishi va ularni pedagogik jihatdan to'g'ri tashkil etilishi hamda ularning samaradorligini asoslovchi pedagogik mexanizmlarni ishlab chiqish ta'lim tizimi oldida turgan dolzarb

vazifalarni belgilaydi. Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning “Yoshlarni ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish to'g'rsida”gi ma'ruzasida belgilab berilgan vazifalar ijrosini ta'minlash bo'yicha 5 ta muhim tashabbusning ahamiyati katta [1].

Umumta'lim maktablarining musiqa mashg'ulotlari jarayonida xalq musiqa merosi, milliy cholg'ularini o'rgatish orqali o'quvchilarning musiqiy-estetik didni va musiqiy idrok etish ko'nikmalarini shakllantirish va boshqa har qanday tarbiyaviy vazifalarni amalga oshirish kabi uzoq muddatli tizimlashtirilgan va aniq rejaga asoslangan pedagogik faoliyatni talab etadi.

Umumta'lim maktablarining musiqa mashg'ulotlari jarayonida xalq musiqa merosi hisoblangan kuy-qo'shiqlar, musiqiy asarlar orqali o'quvchilarning musiqiy-badiiy, estetik didini shakllantirib borish o'qituvchidan mukammal bilim, ko'nikma va malakalarni talab qiladi. O'quvchilar maktabga turli darajadagi musiqiy tayyorgarlik bilan keladilar. O'qituvchi tomonidan bolalarga qulaylik tug'dirish uchun xalq musiqa merosi sanalgan cholg'u asarlarining nomlari aytilgandagina ular bu cholg'u asarlari yoki kuylarni eshitganligini, o'ziga tanishligini va ayrimlarini yaxshi ko'rishini aytishadi. Ayrim o'quvchilar esa kuylardan bir nechta taktlarini ijro qilib berishlari ham mumkin. Bular o'quvchilarni turli darajadagi musiqiy tayyorgarliklari, qiziqish va qobiliyatlari bilan ham bog'liq bo'ladi.

Musiqa to'garagi rahbari turli janrlardagi oddiy va murakkab kuy, marsh, alla, raqs xarakteridagi asarlardan namunalar eshittirishi va o'quvchilarga murojaat qilib kimga qaysi asar yoqqanini va nima uchun yoqqanini, asarni eshitganlarida tasavvurlarida nimalar aks etganini ifoda etishlari so'raladi. Bunda har bir o'quvchi o'ziga yoqqan asarni tanlab nomini aytadi. Dastlabki paytlarda o'quvchi asar nomini aytish bilan cheklanadi, keyinchalik esa o'z fikrlarini to'laroq tarzda ifoda etishga harakat qilishadi. Keyingi mashg'ulotlarda esa asarning yoqqanlik sababini izohlab berish, tushuntirib berishlariga erishish kuzatiladi va borgan sari bu jarayonni murakkablashtirib borish talab etiladi.

Uchinchi, to'rtinchi mashg'ulotlarda o'quvchilar cholg'uda kuy ijro etish va tinglash uchun tavsiya etilgan asarlarni bu qo'shiq yoki kuy qaysi janrga mansubligini, u kim tomonidan yaratilganligini, g'oyaviy-badiiy mazmuni, xalq musiqasi yoki kompozitor ijod mahsuli ekanligini, bastakor ijodining ayrim jihatlarini haqida ham so'zlab bera oladigan bo'ladi.

Musiqa asarlari orqali o'quvchilarda musiqani idrok etish va badiiy-estetik didni shakllantirishda samarali mashg'ulotlarni olib borishdan tashqari tashkiliy pedagogik mexanizmlarini olib borish orqali ham amalga oshirish mumkin. Masalan:

- ta'lim maskanlarida ijodiy kechalar uyushtirish;
- musiqa maktablarining turli orkestr ansambllari darslarini kuzatib, tahlil qilib musiqiy bilimlarini boyitish;
- madaniyat uylarida tashkil etilgan cholg'u ijrochiligi mashg'ulotlarini kuzatish va o'z bilimi doirasida baholay olish;
- shahar va viloyat akademik ansambllarini ijodlarini kuzatishini tashkil qilish.

Bunday tashkiliy pedagogik mexanizmlar mashg'ulot a'zolarini musiqiy-estetik didlarini shakllanishiga xizmat qiladi.

Musiqa mashg'ulotlarida cholg'u asarlarini o'rgatish orqali o'quvchilarda musiqiy-estetik didni shakllantirishning eng asosiy omillaridan biri cholg'u mashg'ulotlarini pedagogik mexanizmlar asosida tashkil etilishidir. Har bir cholg'u sozlarini o'rgatilishi alohida pedagogik jarayonni tashkil etadi.

Cholg'u mashg'ulotlarini tashkil etishda quyidagi tashkiliy qismlar amalga oshiriladi:

- musiqiy qobilayatga ega bo'lgan iqtidorli o'quvchilarni tanlab olish;
- sinflarga kirib cholg'u mashg'ulotiga qatnashish istagi bor o'quvchilarning ro'yxatini tuzish;
- mashg'ulotni olib boradigan sinfxonani tanlab olish;
- mashg'ulot vaqtini e'lon qilish;
- o'quvchilarning o'z cholg'u sozlariga ega bo'lishlarini tashkil qilish;
- cholg'u mashg'ulotining ish rejasini tuzish;
- mashg'ulotning maqsad va vazifalari bilan tanishtirish;
- bo'shlang'ich mashg'ulot jarayonini pedagogik tashkil qilish;
- mashg'ulotni didaktik tamoyillar asosida olib borilishini ta'minlash.

Shu bilan birga cholg'u mashg'ulotlarini samarali olib borishda bir qator pedagogik mexanizmlar amalga oshirish lozim.

Musiqa mashg'ulotlarida o'quvchilarga cholg'u asarlarini o'rgatishning tashkiliy-pedagogik mexanizmlari

Cholg'u sozlarining tarixi, tuzilishi, sozlanishi, ijrochilik imkoniyatlari, bilan tanishtirish;	Cholg'u sozlarini tog'ri ushlash qoidasi (pas-tanofka)ni o'rgatish.	Ijrochilik kompetensiyalarini o'rgatish. Ijrochilikdagi nazariy va amaliy bilimlarni uyg'unlikda olib borishga, nota bilan ishlashga, ijrochilik mahoratini oshirib borishga o'rgatish.	Musiqiy asar bilan tanishtirish, ijro etib berib tinglatish va tahlil qilish. Bosqichma-bosqich o'rganishni amalga oshirish.	Cholg'u sozlarida musiqiy asarning badiiy xarakterini ochib berishga o'rgatish.
--	---	---	--	---

Mashg'ulot avvalida o'quvchilari asar haqida ancha to'liq va mazmunli so'zlab bera oladigan va asar mualliflari haqida ham, ayrim ma'lumotlarni ham keltira oladigan bo'ladi. O'qituvchining yordami, o'quvchini rag'batlantirib borish, uni fikrini bulib qo'ymaydigan tarz-dagi tuzatishlari o'quvchilarda bu jarayonga faol munosabat va xayrixohlikni kuchayishiga olib keladi.

Cholg'u mashg'ulotlarida o'quvchilarning musiqiy-badiiy estetik didlarini shakllantirish albatta, birinchi navbatda yoqimli va badiiy ta'sirchan ijroga asoslangan bo'lishi lozim. O'quvchilarning musiqiy-badiiy estetik didini shakllantirishda xalq musiqa merosining asosiy qismini tashkil qiluvchi o'zbek xalq cholg'ulari alohida ahamiyatga ega. O'zbek milliy cholg'ularidan musiqa pedagogikasida muhim ahamiyat kasb etuvchi xususiyatga ega va jarangdor cholg'ulardan biri qashqar rubobini oladigan bo'lsak, u musiqa madaniyati darslarida va cholg'u mashg'ulotlarida o'quvchilarga qo'shiq o'rgatish uchun eng kerakli cholg'u

vositasi hisoblanadi. Uning jarangdorligi, ijrochilik imkoniyati, oktavasi, musiqiy asarlarni ijroda badiiy mazmunini aks ettirib bera olishi, tovush xususiyati musiqa mashg'ulotlarini sifat va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Cholg'u mashg'ulotlarida rubob cholg'usini o'quvchilarga o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlarini ifodalashda quyidagi tashkiliy-pedagogik vazifalar amalga oshiriladi.

1. Rubob cholg'usiga qiziquvchi o'quvchilarni ajratib olish;
2. Yuqorida berilgan pedagogik mexanizmlardan so'ng asar tanlash;
3. Asarni qismlarga bo'lib o'rganish;
4. Asarni mustahkamlash;
5. Asarning badiiy mazmunini ijroda ifoda etib berish kabilardir.

Biror bir cholg'uni o'rganish va unda kuy ijro etish musiqaga qiziquvchi o'quvchilar uchun eng sevimli va qulay

jarayon hisoblanadi. Mashg'ulot jarayonidan barcha pedagogik va tashkiliy faoliyat turlari qo'llanilmasdan faqat kuy ijro etish yoki biror qo'shiq ijro etish o'quvchilarni mashg'ulotga bo'lgan qiziqishini kamaytirmaydi.

Misol uchun, taniqli bolalar kompazitori G. Qodirovning "Qashqarcha" asarini o'quvchilarga tanishtiramiz va shu bilan bir qatorda doira cholg'usiga qatnashadigan o'quvchilarga ham shu asarni o'rgatib boramiz. Asar mukammal o'rganilgandan keyin doira cholg'usi jo'rnavozligi bilan ijro ettiramiz. o'quvchilarda biroz qiyinchilik bo'ladi, ammo, keyinchalik ko'proq o'z ijrosi usita ishlaganlaridan so'ng asar ijrosi chiroyli amalga oshiriladi.

O'quvchilarning musiqiy-badiiy estetik didini o'stirishda biror bir cholg'uda kuy ijro etishining o'rni va ahamiyati muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki cholg'uda kuy ijro etish jarayonida o'quvchilar bu faoliyatga ijodiy yondashadilar, ya'ni, har bir o'quvchi o'z iste'dodi orqali ma'lum bir asarni, yoki kuyni bevosita ijro etishi talab etiladi.

Xalqimizning musiqa merosi va milliy qadriyatlarini yoshlar ongiga singdirishda keng imkoniyatlar yaratilgan bugungi kunda cholg'u kuylaridan foydalanish alohida ahamiyat kasb etmoqda [4]. Musiqa mashg'ulotlarida xalq musiqa merosi hisoblangan xalq kuy-qo'shiqlari vositasida o'quvchilarni badiiy didini shakllantirish muammosi hozirgi kunda muhim muammolardan hisoblanadi. Musiqiy-badiiy estetik didni shakllantirish sifatida xalq kuy va qo'shiqlarining imkoniyatlaridan ta'lim jarayonida unumli foydalanish yuzasidan ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqish zarurati sezilmoqda.

Xalq qo'shiqlari vositasida o'quvchilarni musiqiy-badiiy estetik didini shakllantirishda musiqa mashg'ulotlari katta imkoniyatlarga ega [2]. Zero, xalq kuy-qo'shiqlari xalqning ezgu niyatlari, orzu istaklari va ichki tuyg'ulari, uning urf-odatlarini va an'analari bilan bevosita bog'langandir.

Turli millat xalqlarining kuy-qo'shiqlarini tinglash, kuylash va boshqa ko'p ovoqlik elementlardan foydalanish o'quvchilarning musiqiy bilimlarini yanada oshiradi.

Musiqa mashg'ulotlarida musiqiy-estetik didni shakllantirishning o'ziga xosligi shundaki, musiqa ta'limi va tarbiyasi vazifalaridan tashqari badiiy-ijrochilik vazifalari ham qo'yiladi.

San'at estetik tarbiyaning bitmas-tuganmas manbaidir, chunki, u o'zida to'raligicha va bevosita estetik olam, inson qalbi va aqlining cheksiz kuch bilan zabt etuvchi maftunkor dunyodir [4].

Musiqa san'atining muhim xususiyatlaridan biri shundan iboratki, unda haykaltaroshlik va rassomchilikka xos bo'lgan predmet tasviri yoki nasr va nazmga xos ko'rinishlar mavjud emas. Musiqada insonning turfa his-

tuyg'ulari, kechinmalari, ruhiyati ifoda etiladi. Musiqa mashg'ulotlarini qiziqarli va to'g'ri tashkil qilish bilan birga o'quvchilarning qiziqishlarini nazarda tutish muhim pedagogik omillardan sanaladi. Shunga ko'ra o'quvchilarni qiziqtiradigan, jalb etadigan, rag'batlantiradigan vaziyatni yaratish, ularda estetik hissiyotni o'stirishning eng zarur shartidir. Shu ma'noda o'quvchilardagi hissiyot, tuyg'u o'zlariga tanish bo'lgan kuy va qo'shiqlarni bevosita o'zlariga ijro etganlarida sodir bo'ladi. O'quvchilarda sodir bo'layotgan his-hayajonlarni ongli bo'lishiga harakat qilish, ularni mustaqil fikrlashga, baholashga o'rgatish va buning uchun mavjud imkoniyatlardan to'la foydalanish asosiy omil bo'ladi.

Kuy va qo'shiqlarning mazmunini tushunish, uni idrok qilish tinglovchining umumiy madaiyatiga, shuningdek, uning maxsus tayyorgarlikka egaligiga bog'liq bo'lib, musiqani tushunadigan o'quvchining musiqa asarlariga qiziqish doirasi, badiiy didning yuqori darajada namoyon bo'lishi bilan ajralib turadi. Musiqani anglash va tushunish atrofda hayotni to'la-to'kis idrok qilish uchun zarurdir, chunki, amalda san'at asari va hayotdagi estetik voqelikning (narsa, buyum, tasvir, musiqiy asar) mohiyatiga chuqur kirib borish qobiliyati maktab o'quvchisi shaxsining har tomonlama rivojlanishiga yordam beradi.

Musiqa mashg'ulotlarida o'quvchilarga o'zbek mumtoz musiqasi haqida beriladigan bilim, tushunchalar tub mazmunida xalqimizning musiqa madaniyatining asrlar osha bizga yetib kelgan va ular ta'sirida hozirgi kunda ham yaratilayotgan, ijro etilayotgan nodir merosni qadrlash, asrab-avaylash, o'rganish orqali milliy g'oya va mafkura ruhida tarbiyalashning ilmiy-pedagogik tizimini yaratish va hayotga tadbir qilish musiqiy ta'limni o'qitishning muhim muammolaridandir.

Musiqa mashg'ulotlarida o'rgatiladigan o'zbek mumtoz musiqasi vositasida shakllangan badiiy estetik did, badiiy nafosat, musiqiy madaniyat va xalq musiqa merosiga ongli munosabat unsurlari sarasiga quyidagilarni kiritishimiz mumkin:

1. Musiqiy asarning g'oyaviy mazmuni hamda ularda aks etgan badiiy obrazlarni, lirik kechinmalarni tasavvur qilish;
2. Musiqiy asar g'oyaviy mazmunining ohanglarda aks etishiga e'tibor berish, ularda o'zaro mutanosiblik va sinxronlikni anglash;
3. Kuy va ohangni mukammalligini ta'minlovchi o'ziga xos ijro talqinlarini sezish, ko'ra bilish, baholay olish;
4. Ijrochining ijro mahoratini baholay olish;
5. Asarlarning turli murakkablik darajasini anglash, ijro usuli (o'lchov-ritm), ohang bo'yoqlari, tovlanishlarini idrok etish ko'nikma va malakalariga ega bo'lish;
6. O'z ijro imkoniyatlarini bilgan holda namunalarni ijro eta olish malakalariga ega bo'lish.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 2019 yil 19 mart kuni o'tkazilgan videoselektor yig'ilishidagi "Yoshlarni ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish to'g'risida"gi ma'ruzasida belgilab berilgan vazifalar ijrosini ta'minlash bo'yicha 5 ta muhim tashabbus.

1. Fayzullayev E. Bo'lajak musiqa o'qituvchilari badiiy didini shakllantirishda o'zbek mumtoz musiqasi imkoniyatlaridan foydalanish. -T.: 2008.

2. Madrimov B.X. Xalq musiqa folklori vositasida o'quvchilarni estetik tarbiyalashning pedagogik asoslari. Pedagogika fan nomzodi ilmiy darajasini olish uchun Aftoreferat. -Toshkent: 2008, 22-b.

3. Hasanova Z. D. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarida axloqiy - estetik dunyoqarashni rivojlantirish. -B.: "Buxoro", 2016. 195-b.

REZYUME. Maqolada musiqa mashg'ulotlarida xalq musiqa merosi hisoblangan cholg'u asarlari bilan tanishtirish va o'rgatish orqali o'quvchilarda musiqiy-estetik didini shakllantirishning pedagogik asoslari va mexanizmlari ochib berilgan. Shu bilan birga o'quvchilarda "Ustoz- shogird" an'analarga amal qilishni odat qildirish, milliy kuy-qo'shiqlarimizga, Vatanga, oila va insonlarga mehr-muhabbatini oshirish orqali o'quvchi yoshlarni musiqiy-estetik didini shakllantirishning keng ko'lamli xususiyatlari yoritilgan.

РЕЗЮМЕ. В статье раскрываются педагогические основы и механизмы формирования музыкально-эстетического вкуса у учащихся путем внедрения на занятиях по музыке обучение музыкальным инструментам, являющимся наследием народной музыки. В то же время это широкий спектр возможностей формирования музыкально-эстетического вкуса учащихся путем приучения их к соблюдению традиций «Учитель-ученик», повышения их духовности и любви к нашим национальным песням, Родине, семье и народу.

SUMMARY. The article reveals the pedagogical foundations and mechanisms for the formation of musical and aesthetic taste in students through the introduction of teaching musical instruments in music lessons, which are the heritage of folk music. At the same time, this is a wide range of opportunities for shaping the musical and aesthetic taste of students by accustoming them to observe the Teacher-Student traditions, increasing their spirituality and love for our national songs, Motherland, family and people.